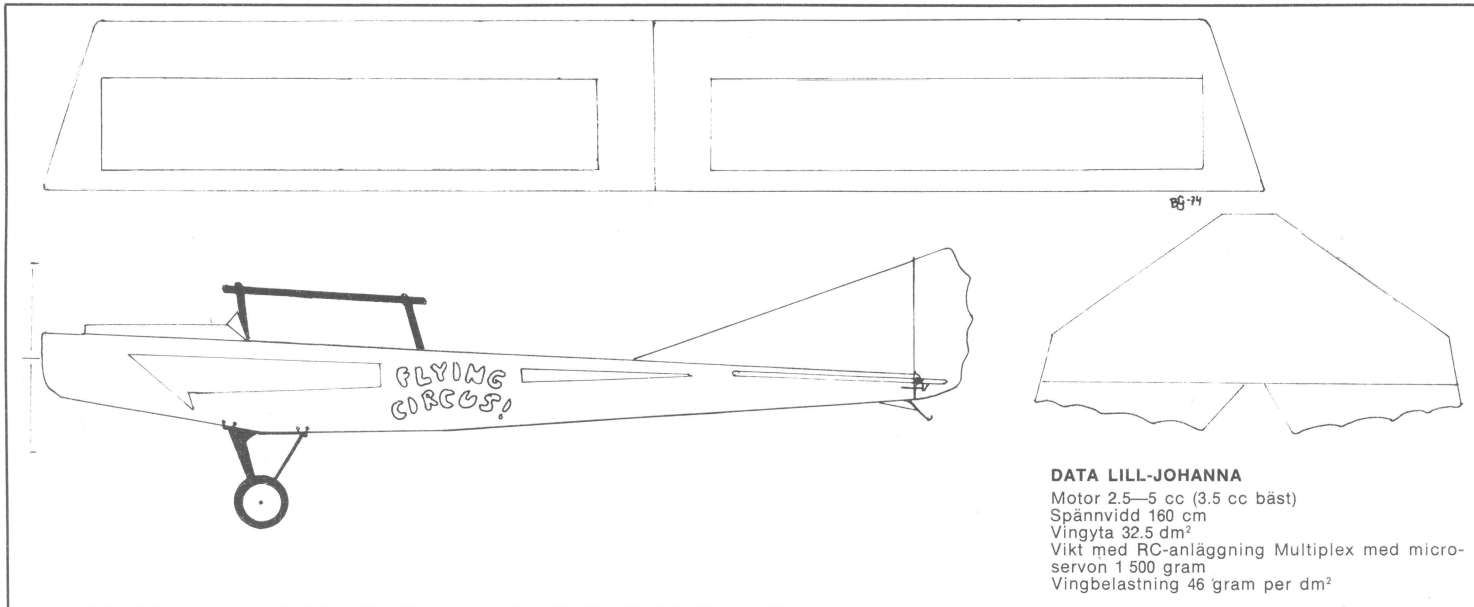

DATA LILL-JOHANNA

Motor 2,5—5 cc (3,5 cc bäst)
Spännvidd 160 cm
Vingyta 32,5 dm²
Vikt med RC-anläggning Multiplex med micro-servon 1 500 gram
Vingbelastning 46 gram per dm²

g cirkus med Lill-Johanna

serligen är det mest jetplan i böckerna, men färgschemorna går att efterlikna bra.

Mycket inspiration går också att hämta från första världskrigets biplan och Johanna har ju fått sina färger från dem.

Luftcirkusarna finns det mycket lite bilder från här i landet. Det finns en hjälp att ta till i värsta fall — fantasin. Låtsas att du är en stuntspilot och måla din kärra för att den ska synas bra, så går det vägen. Tänk också på att det bör vara bokstäver med texter som handlar om cirkusen spridda över hela planet. Piloterna förvandlade sina plan till flygande reklamskyltar för uppvisningarna.

Effektivast är det förstås att klä med nylon, lacka och måla, men även med Solarfilm får man bra resultat. Håll modellen i tex rött och gult och köp på en dekorationsfirma självhäftande bokstäver i plast. De finns i alla storlekar och gör ett väldigt professionellt intryck.

Jag tycker det är en fördel med att dekorera planet på det här sättet — det är ett utmärkt alternativ till den annars tyvärr alltför utbredda krigsromantik som frodas bland både modellflygare och byggsatsfabrikanter.

NYBÖRJARPLAN

Från denna utveckling återvänder vi till den fredliga Lill-Johanna (för resten var Johanna aldrig beväpnad annat än med en kamera och tillhörde den ärorika Helsing flygspaningskår, påminner jag mig), som har blivit en nybörjarmodell av mycket bättre snitt än Johanna. Den modellen var fak-

tiskt aldrig avsedd som nybörjarmodell, även om hon blev det för många. Lill-Johanna är däremot tack vare sitt behändiga format och enkla uppbyggnad lite bättre därvidlag, även om det inte är den perfekta nybörjarmodellen byggmässigt. Flygmässigt är det däremot en otroligt snäll modell om man använder profilen.

LUFTCIRKUSPLAN

Inte heller den "skalenliga" profilen med välvd undersida är svårflugen, men många gånger roligare! Du kan faktiskt göra luftcirkus om du utnyttjar modellens lätthet och vändbarhet, fastän du bara har höjd- och sidoroder.

Långsamflygning är möjlig, med halvt gaspådrag, hög nos och ständig passning med sidorodret så vikning inte sker. Då kan man springa bredvid modellen! Startsträckan med en OS 25-motor är 4—5 meter!

Du kan också flyga "linkontroll" med dig själv i mitten och planet cirklande i en brant sväng på några meters avstånd.

En rolig manöver är looping från markplanet. Ge då bara lagom höjdroder till att börja med, men öka på toppen av loopingen så att manövern avslutas på högre höjd än den började. Efter lite övning kan man göra denna manöver direkt efter start, om man låter planet flyga och ta fart en decimeter över marken efter lättningen. En publikknipande manöver, som dock kräver övning!

Vändbarheten hos en modell av denna lätthetsgrad och konstruktion blir smått fenomenal.

Håller man bara ögonen på nosen, så den inte sjunker, så kan man svänga på en femöring med hårt sidoroderutslag. Det går att flyga "i trädgården"!

Lagom motorstorlek är 2,5—4,5 cc. Jag har flugit med en OS 25 med 9×5 propeller. Det var en mycket lagom storlek.

TIPS KRING BYGGET

Något ska väl här sägas om bygget, även om du lär behöva en fullskalaritning för att det ska gå bra. Materialåtgången är blygsam jämfört med Johanna — testexemplaret byggde jag för under hundralappen, inklusive klädsel, tank och hjul.

Vikten med Multiplex RC-anläggning och microservon blev 1 500 gram. Lättare bör planet knappast vara, och upp till 1 700 gram märks det ingen ändring av flygegenskaperna.

Lill-Johanna är ett bygge rätt upp och ner, utan några krusiduller. Hela vingen, inte bara en vinghalva, finns med på ritningen, och spryglarna gör du lämpligen som ett paket och putsar innan du bygger vingen på en mjuk byggplatta. V-formen åstadkoms med plywoodknäckförstärkningar. Vingen ska ha plankning endast på ovansidan, men mittpartiet plankas även på undersidan, eftersom det skall vila på vingbaldakinen.

Stjärtpartiet görs helt av 4 mm lätt balsa, och bör inte erbjuda några problem alls.

Två kroppssidor byggs av 5×5 mm lister, som måste vara hårda! Du som byggt gummi-motormodeller på den gamla goda tiden bör få tårar i ögonen

av nostalgi när du ser byggsättet, och faktum är att det ännu inte finns ett annat byggsätt som frambringar samma styrka i förhållande till vikten! Dessa sidor reser man sedan upp och fogar samman med de fyra spanten. Sedan bygger man på detaljerna efter hand med kroppen stående på byggbrädan. Förfarandet är samma som för Johanna, och naturligt nog finns det många likheter i konstruktionen. Dock har jag lutat vingbaldakinen elegant framåt och kroppen är betydligt smalare, eftersom lastrummet inte behövs.

Spännvidden på resultatet av bygget ska bli 160 cm, och vingbelastningen med idealvikten 1 500 gr blir 46 gr/dm².

Vill du titta på Lill-Johanna, så finns det två testbyggen strategiskt utplacerade i Stockholm och Malmö, och om inga olyckor hänt så lär de vara i flygbart skick när detta läses. Bernt Marklund heter stockholmaren och han bor på Vallhornsvägen 10 i Trångsund och i Malmö har Olle Andersson, Grönlundsgatan 11 D en modell. Själv ska jag försöka serva Norrlandsnyfikenheten.

Ritning kostar 30:— och enklast får du den genom att sätta in beloppet på giro 432946-2 och skriva beställningen på talongen. Bo Gårdstad, 820 40 Järvsö, är adressen.

0651/409 90 kan du ringa också om du vill. Ritningen är 180×60 cm och bygganvisningar finns på den.

PS. Gamla Johanna beskrevs i nr 3/72 av AoH!